

नेपाल राजपत्र

श्री ५ को सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड ३५) काठमाडौं, वैशाख १ गते २०४२ साल (अतिरिक्ताङ्क १)

भाग १

शाही सन्देश

श्री ५ महाराजाधिराजका प्रमुख सचिवालय
राजदरबार

श्री ५ महाराजाधिराज वीरेन्द्र वीर विक्रम शाह देवबाट विक्रम सम्वत् २०४२

वैशाख १ गते नयाँ वर्षको उपलक्ष्यमा देशवासीका नाममा बक्सेको सन्देश ।

प्यारा देशवासीहरू,

१. विक्रम सम्वत् २०४२ को शुभारम्भ हुने यस सुखद उपलक्ष्यमा स्वदेश तथा विदेशमा बस्ने सबै नेपालीको सुख समृद्धिको निम्ति शुभकामना व्यक्त गर्न पाउँदा हामीलाई खुशी लागेको छ । यस अवसरमा मुलुकमा देखापरेका केही समसामयिक विषयहरूमा हामीलाई लागेको कुरा प्यारा देशवासीसामू राख्नु उपयुक्त ठान्दछौं ।

२. योजनाबद्ध तरिकाले विकास गर्ने प्रयासको क्रममा आगामी आर्थिक वर्षदेखि हामी छैठौं योजना पूरा गरी सातौं योजनाकालमा प्रवेश गर्दछौं । एकातिर हामीले छैठौं योजनाको अवधिमा हासिल गरेका उपलब्धिहरूबाट सक्दो लाभ उठाउन सक्नु परेको छ भने अर्कोतिर विगतका त्रुटीहरू नदोहरियुन् भन्नका लागि ठोस कदम चाल्नु निश्चय नै राम्रो हुनेछ ।

आधिकारिकता मुख्य विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

३. आउँदो आर्थिक वर्षदेखि नै विकेन्द्रीकरण योजना क्रमिक रूपले सबै जिल्ला-हरूमा लागू हुँदैछ । यसको लागि हामीमा प्राथमिकता तोक्न सक्ने खुबी र योजना छान्ने क्षमताको पनि आवश्यक पर्दछ । गाँस, बास, कयडा, शिक्षा, स्वास्थ्य र सुरक्षा जस्ता आधारभूत कुराहरूमा भने हालसम्मका योजनाहरूले दिई आएका प्राथमिकता कायमै राख्नु पर्ने देखिन्छ । हामीलाई यो कुरा पनि स्पष्ट भइसकेको छ कि सरकारी निकाय-हरूबाट मात्र देशमा विकासको लहर फैलिन सक्दैन । सच्चा विकास जनताको पाखुरा, पसिना, मन र मस्तिष्कमा नै अड्केको हुन्छ । त्यसैले देशको सर्वाङ्गीण विकासमा व्यापक जन-सहभागिता जुटाउन निजी क्षेत्रलाई यथाशक्य प्रोत्साहन दिन र समुचित मूल्यको व्यवस्थाद्वारा उत्पादन वृद्धितर्फ हौसला दिनमा विशेष ध्यान दिनु परेको छ । यसो गर्दा हामीले देशका प्रत्येक वडा, गाउँ, नगर र जिल्लाको साथै सबै अञ्चल र क्षेत्रहरूलाई स्पष्ट रूपले सहभागी हुन सक्ने दृष्टिकोण राख्नु आवश्यक छ । यी सबैका लागि देशमा मर्यादा र अमनचयनको वातावरण चाहिन्छ भन्ने कुरा मैले दोहर्‍याउन पर्दैन जस्तो लाग्छ ।

४. हाम्रो समाजमा पनि शिक्षाबारे धेरै चर्चा परिचर्चा भइरहेका छन् । यो स्वाभाविक पनि हो किनभने यस क्षेत्रमा नेपाली जनताले प्रशस्त लगानी गरेका छन् । जनआकांक्षा गुणात्मक शिक्षाको पक्षमा छ भन्ने कुरामा सन्देह छैन । स्तरयुक्त शिक्षाको आधारस्तम्भ नै विद्यालय तहको शिक्षा भएकोले हामीले त्यसमा विशेष दृष्टि पुर्‍याउनु पर्छ । मेचीदेखि महाकालीसम्म छरिएर सञ्चालन भइरहेका विभिन्न शिक्षण संस्था-हरूलाई केन्द्रबाट मात्र पूरा रेखदेख पुर्‍याउनु अव्यवहारिक सिद्ध भइसकेको छ । राजधानीमा रहेको सम्बन्धित निकायले गुणस्तर तोक्ने आधार र प्रोत्साहनको प्रभावकारी परिपाटी बसाल्ने जस्ता काममा ध्यान दिनु सम्भव छ तर विद्यालयको सञ्चालन गर्ने काम अभिभावक तथा स्थानीय व्यक्तिहरूबाटै बनेका सञ्चालक समितिहरूलाई नै जिम्मा लगाउनु वाञ्छनीय देखिन्छ । साथै गुणात्मक पक्षमा जोड दिई शिक्षाको स्तर उठाउन शिक्षकहरूमा चाहिने क्षमता र खुबी पनि बढाउँदै जानुपर्छ । यसको लागि आवश्यक प्रोत्साहन र प्रभावकारी तालीमको व्यवस्थामा पनि केन्द्रले विशेष ध्यान दिनुपर्छ । समुचित तालीमको अभाव नेपालको मात्र नभई विकासोन्मुख मुलुकहरूको साझा समस्याको रूपमा देखापरेको छ । यसैले स्तरयुक्त गहन र खंदिलो तालीम कोद्वारा, कसरी गराउने भन्ने तर्फ विगतका अनुभवलाई ध्यानमा राखी आवश्यक व्यवस्था गर्नुपर्छ । शिक्षाको क्षेत्रमा हालसम्म अघनाउँदै आएको नीति अनुरूप व्यावसायिक र प्राविधिक शिक्षामा जोड दिई अघि बढ्नु पर्छ किनकि यी क्षेत्रहरूमा अहिले पनि निकै पछाडि परेका छौं ।

५. पञ्चायत व्यवस्था एउटा दलविहीन व्यवस्था हो । यसमा आफ्नो गुट वा समूह बनाएर हिँड्नु पञ्चायतको चरित्रलाई सुहाउने कुरा होइन । यो व्यवस्थाले गुट वा

(२)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

दलभन्दा व्यक्तिको स्वतन्त्र विवेकपूर्ण अभिव्यक्तिमा विश्वास गर्दछ । पञ्चायती चरित्रले कुनै पनि नेपालीलाई सही कुरामा दृढ भै समर्थन गर्ने र गलत कुरामा निडर भई गल्ती औल्याउन जोड दिन्छ । हाम्रो व्यवस्था प्रजातान्त्रिक व्यवस्था भएकोले कुनै विषयमा विवाद भएमा मत गणना पनि लिइन्छ । त्यस्तो अवस्थामा आफ्नो पक्षतर्फ तात्ने प्रक्रिया पनि अवश्य हुन्छ तर समूह राखेर हिड्ने प्रवृत्तिले पञ्चायती वातावरणलाई धमिल्याउँछ । स्वस्थ पञ्चायती वातावरण कायम राख्न सहयोग पुऱ्याउनु हामी सबैको साझा कर्तव्य हो भन्ने मलाई लाग्छ ।

६. पञ्चायत नीति तथा जाँचबुझ समितिबारे पनि बेलाबखतमा चर्चाहरू सुन्नमा नआएका होइनन् । प्रत्येक पञ्चले आफ्नो तहबाट देश तथा व्यवस्थाको पक्षमा पुऱ्याएको योगदानको मान्यता र कदर खोज्नु स्वाभाविक छ । पञ्चायत नीति तथा जाँचबुझ समितिले पञ्चभेलाद्वारा निर्धारित मूल्य र मान्यताको आधारमा काम गर्नु पर्नेहुँदा यस समितिलाई सक्षम बनाउने जिम्मेवारी पनि पञ्चकार्यकर्ताहरूमै निहीत छ । त्यसैगरी शान्ति र न्यायको वातावरण कायम राख्दै मुलुकका अरू संबैधानिक अङ्गहरूले पनि आ-आफ्नो जिम्मेवारी पालन गर्नुपर्दछ भन्ने कुरामा दुइमत हुन सक्दैन । देशको उत्थान गर्ने काममा एक अङ्ग मात्र पनि आफ्नो कर्तव्य पूरा गर्न पछि पर्ने गरेमा त्यसको असर अरू क्षेत्रमा पनि पर्छ भन्ने कुरा हामीले भुल्नु हुँदैन । विकास सित्तैमा आउँदैन र त्यसको लागि हामीले त्याग-तपस्या, धैर्य, लगनशीलता जस्ता भावनात्मक मूल्यहरू चुकाउने पर्छ ।

७. यस्ता समसामयिक विषयमा जनसाधारणमा पनि चेतना बढेको पाउँदा हामीलाई खुशी लागेको छ । त्यसैगरी समस्या समाधान गर्ने सही प्रक्रियामा पनि हामीले बढी ध्यान दिनु पर्ने भएको छ । समयको चुनौतिलाई सामना गर्न पछि नपरी राष्ट्रिय हितलाई सदा ध्यानमा राखी अघि बढौं- सबै नेपालीमा यही नै हाम्रो यो वर्षको शुभकामना छ ।

श्री पशुपतिनाथले हामी सबैको कल्याण गरून् !

जय नेपाल !

हुकुम बक्से बमोजिम,

रञ्जनराज खनाल

श्री ५ महाराजाधिराजका प्रमुख सचिव

(३)

श्री ५ को सरकारको छापाखाना, सिंहदरबार, काठमाडौंमा मुद्रित ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

